

BOKANMELDELSE.

"Plate tectonics and geomagnetic reversals."

Artikkelsamling redigert av Allan Cox, 700 sider.

W.H.Freeman and Company, San Fransisco 1973. Pris i Norge: ca. kr. 110.—

Fra Alfred Wegeners første teorier om kontinentaldrift basert på geografiske likheter i kystområdene på begge sider av Atlanterhavet, skulle det gå et halvt århundre før vitenskaplige undersøkelser brakte resultater som i vesentlig grad kunne understøtte teoriene. Det man først og fremst måtte lete etter var geologiske prosesser som kunne være drivkraften i så omfattende forandringer. Også eldre norske geologer som W.C. Brøgger har beskrevet en rekke geologiske vidnesbyrd f.eks. i forbindelse med "Skyvedekket" på Hardangervidda, som forteller om prosesser av et slikt omfang at man på den tid ikke riktig kunne forestille seg det. De siste 20 års vitenskapelige eksplasjon innen fagområder som direkte og indirekte forteller noe om bevegelser i jordskorpen, har i dag gitt oss en helt annen forestilling om de geologiske prosesser som langsomt omformer fjellkjeder, kontinenter og verdenshav.

Moderne vitenskapelig arbeid er sjelden en manns arbeid. De gamle forestillinger om den ensomme, dypsindig filosoferende vitenskapsmann isolert i sitt lønnkammer eller laboratorium — har ingen aktualitet idag. De store vitenskapelige framskritt i vår tid er som puslespill hvor nye oppdagelser og teorier settes sammen som små brikker til en større helhetlig forståelse. Den nye forståelse av de store bevegelser i jordskorpen — kalt platetektonikk — er et godt eksempel på hvordan et slikt vitenskapelig puslespill blir til. Bidrag fra marin geologi, geomagnetiske studier, seismografi og teoretisk geometri og fysikk har alle vært nødvendige brikker for forståelsen av jordskorpens plate-tektonikk. I sin artikkelsamling har Allan Cox funnet fram til de mest sentrale originalartikler fra de forskjellige fagområder og gjengitt disse i sin originale versjon. Det hele er bundet sammen med forklarende kapitler. Noen av artiklene kan være vanskelig å forstå uten en viss teoretisk bakgrunn, men de fleste kan leses av enhver med interesse for geologi. Boka gir en god innføring i denne spennende del av geologien samtidig som den på en sjeldent god måte illustrerer betydningen av moderne vitenskapelig samarbeid også mellom forskjellige fagområder.

Knut Eldjam

"MINERALOGIE CE 1460"

— hobbysett for store og små mineraloger fra Philips. Pris i Norge ca. kr. 220.—

Etter tidligere møter med "kjemisset" for oppfinnsomme barn i alle aldre er det med ikke liten grad av skepsis jeg går til oppgaven å kommentere det siste påfunn på markedet — hobbysett for amatørmineraloger. Settet inneholder 18 små steinprøver av vanlige mineraler, en del kjemikalier og noe enkelt utstyr. Dessuten medfølger en relativt fyldig instruksjonsbok som med tysk grundighet forklarer hvordan man kan utføre de forskjellige "elevøvelsene" for å påvise noen av mineralenes fysiske og kjemiske egenskaper. I tillegg er det en liste over de vanligste mineraler med deres

viktigste kjennetegn og en del middelmådige fargebilder. Et avsluttende kapittel om hvordan man bygger opp en steinsamling er også tatt med. Siden teksten er på tysk, vil sannsynligvis en vanlig norsk skolebok i kjemi og en egnet lærebok i mineralogi på norsk eller engelsk være lettere å bruke for de fleste. Når det gjelder steinprøvene, utstyret og kjemikaliene i settet, vil det nok for de fleste være lønt å kjøpe det man trenger enkeltvis. Fordi settet inneholder saltsyre og svovelsyre — må det advares mot å kjøpe det til barn som ikke er store nok til å omgås med og passe på farlige kjemikalier.

Knut Eldjarn